

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1894

Vragen van het **Yücel** (PvdA) aan de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over *het bericht dat een tv-programma over kindontvoering kinderbelangen zou opofferen aan kijkcijfers* (ingezonden 15 februari 2017).

Antwoord van Staatssecretaris **Dijkhoff** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 19 mei 2017). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2016–2017, nr. 1390.

Vraag 1

Kent u het bericht «Hoe RTL-hit «Ontvoerd» kinderbelangen opoffert aan kijkcijfers»?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat er, bij het terugontvoeren van een kind dat in het buitenland aan het wettig gezag van een van de ouders is onttrokken, een toets moet plaatsvinden door een onafhankelijke en objectieve instantie of de terugkeer in het belang van het kind is? Deelt u voorts de mening dat er goed moet worden ingeschat wat de gevolgen zijn van de terugontvoering voor het kind? Zo ja, is dat in het kader van het tv-programma altijd gebeurd? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Nederland is partij bij het Haags Kinderontvoeringsverdrag 1980 (HKOV). Het HKOV beoogt de onmiddellijke terugkeer van kinderen die ongeoorloofd (in strijd met het gezagsrecht van bijvoorbeeld de andere ouder) zijn overgebracht naar of worden achtergehouden in een verdragsluitende staat.

Uitgangspunt van het HKOV is dat kinderen zo spoedig mogelijk terugkeren naar het land van hun gewone verblijf. Dat kan op vrijwillige basis door medewerking van de ontvoerende ouder dan wel na een rechterlijke beslissing in het land waar het kind op dat moment verblijft, waarin wordt vastgesteld dat het kind moet worden teruggeleid. De rechter weegt daarbij altijd het belang van het kind.

Het is voor een achtergebleven ouder geen verplichting om een teruggeleidingsverzoek op grond van het HKOV via de Nederlandse Centrale autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden (Centrale autoriteit) in te dienen.

Er staan ook andere juridische wegen open die door de achtergebleven ouder kunnen worden benut en die tot terugkeer van het kind kunnen leiden. RTL-Ontvoerd heeft mij laten weten dat zij handelt op verzoek van en in samenwerking met de achtergebleven ouder. De ouder bepaalt samen met het programma onder welke omstandigheden de hereniging met het meegenomen kind plaatsvindt en daarmee ook de gevolgen die dit heeft voor het kind. In dit besluit heeft de Nederlandse overheid geen rol behalve dan die hieronder beschreven.

Vraag 3, 8, 9, 11

Welke medewerking verleent c.q. verleende uw ministerie, het Ministerie van Buitenlandse Zaken of andere ministeries aan het genoemde tv-programma? Waarom wordt in de aftiteling van het tv-programma geen melding van deze medewerking gedaan?

Hoe verhoudt de medewerking van uw ministerie aan dit tv-programma zich, tot de taken en verantwoordelijkheid van de Centrale autoriteit om namens de Nederlandse regering op grond van het Haags Kinderontvoeringsverdrag kinderen naar Nederland terug te laten brengen?

Werken de Centrale autoriteit en de tv-makers op enigerlei wijze samen? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Is het genoemde bericht voor u aanleiding de samenwerking met het tv-programma te wijzigen? Zo ja, waarom en op welke manier gaat u dit doen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3, 8, 9, 11

Vanuit de Centrale autoriteit is algemene informatie verstrekt aan de programmamakers. In mijn ogen is het te zwaar om dit te kwalificeren als «medewerking» aan het programma. Om die reden is het ook niet vreemd dat in de aftiteling van het programma de Centrale autoriteit niet wordt genoemd. In 2012 en 2013 hebben drie gesprekken plaatsgevonden tussen ambtenaren van de Centrale autoriteit en de redactie. In de eerste twee gesprekken is de redactie geïnformeerd over het feit dat de rol van de Centrale autoriteit niet meer kan zijn dan het geven van algemene informatie en is ingegaan op de rol en verantwoordelijkheden van de Centrale autoriteit en op de bepalingen uit het Haags Kinderontvoeringsverdrag. Het laatste gesprek in 2013 betrof een algemene terugblik op de twee seizoenen van RTL-Ontvoerd. Bij dit gesprek was de toenmalige Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie aanwezig.

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken heeft evenmin meegewerkt aan de totstandkoming van het programma RTL-Ontvoerd, maar wordt wel op de hoogte gehouden van de plannen van het programma. Internationale kinderonvoeringszaken zijn altijd kwetsbaar en gevoelig. Het is daarom van belang dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken kan waarschuwen voor mogelijke nadelige gevolgen van bepaalde acties in het buitenland. Daarnaast is het de verantwoordelijkheid van het ministerie om Nederlandse burgers consulaire bijstand en advies te bieden en waar nodig, reisdocumenten te verstrekken. Daarom heeft het ministerie ook RTL hierover geadviseerd en staat het ministerie in seizoen 1 en 2 genoemd op de aftiteling. Vanaf seizoen 3 heeft RTL besloten om geen aftiteling meer te gebruiken.

Vraag 4

Kunt u de in het bericht genoemde ambtelijke nota, waarin gerapporteerd wordt over het genoemde tv-programma, aan de Kamer doen toekomen? Zo nee, waarom niet? Welke problemen ten aanzien van de praktijken van dit tv-programma worden er in die nota genoemd?

Antwoord 4

Ja. De nota treft u bijgevoegd aan¹.

Vraag 5

Is het waar dat de tv-makers hebben ingegrepen «bij zaken die nog onder de rechter waren» en dat zij ook «dringende adviezen van hulpinstanties als Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming» negeerden en

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

daarbij «het belang van de betrokken kinderen uit het oog» verloren? Zo ja, waarom en waaruit blijkt dat? Zo nee, waarom is dat niet waar?

Antwoord 5

RTL-Ontvoerd heeft ondanks nog hangende juridische procedures actie ondernomen om kinderen terug te geleiden naar de achtergebleven ouders. Kinderontvoeringen zijn veelal complexe juridische dossiers waarin – naast een verzoek tot teruggeleiding op grond van het HKOV – nog andere juridische procedures kunnen lopen in Nederland en/of het buitenland. Vanuit de Centrale autoriteit en het Ministerie van Buitenlandse Zaken is destijds vanuit hun eigen verantwoordelijkheid RTL-Ontvoerd gewezen op de mogelijke risico's en gevolgen van een dergelijke actie. Tijdens het gesprek in 2013 met RTL-Ontvoerd is er vanuit de Centrale autoriteit aangegeven dat er bezwaren waren die zien op de inmenging van RTL-Ontvoerd in zaken waarin nog een juridische procedure hangende was. Er is in voorkomende gevallen contact geweest tussen Bureau Jeugdzorg en RTL-Ontvoerd. Het is aan RTL-Ontvoerd om te bepalen welke consequenties zij aan de inhoud van dat contact verbindt.

Vraag 6

Deelt u de bezwaren van de Kinderombudsvrouw ten aanzien van de werkwijze van het genoemde programma? Zo ja, waarom en welke conclusies trekt u daar uit? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

De bezwaren van de Kinderombudsvrouw ten aanzien van de werkwijze van RTL-Ontvoerd zien op het feit dat internationale kinderontvoering een ernstige zaak is. De Kinderombudsvrouw vraagt zich in dit kader af of het belang van het kind met de werkwijze van RTL-Ontvoerd voldoende wordt gerespecteerd.

In het algemeen kan worden gesteld dat wanneer een ouder met gezag over het kind besluit medewerking te verlenen aan het tv-programma om te pogen zijn/haar kind terug te halen uit een ander land, het aan deze ouder is om het belang van het kind af te wegen.

Op het moment dat ouders kinderen terughaalden, lag er een beslissing van een Nederlandse of buitenlandse rechter op grond waarvan in beginsel terugkeer van het kind naar Nederland door de achtergebleven ouder mogelijk werd gemaakt. De rechter weegt in zijn beslissing het belang van het kind. Zoals in antwoord op vraag 5 is aangegeven, hebben de Centrale autoriteit en het Ministerie van Buitenlandse Zaken vanuit hun eigen verantwoordelijkheid RTL-Ontvoerd gewezen op de mogelijke risico's en gevolgen van de ondernomen acties om hangende juridische procedures het kind terug te geleiden naar de ouder.

Vraag 7

Hoe verhoudt het recht op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de kinderen in het tv-programma zich tot de beelden die er van hen worden uitgezonden?

Antwoord 7

In het algemeen kan gesteld worden dat wanneer een ouder met gezag over het kind besluit medewerking te verlenen aan het tv-programma om te pogen zijn/haar kind terug te halen uit een ander land, het aan deze ouder is om dit belang af te wegen.

Vraag 10

Is het u bekend of er onder de kinderen die door het tv-programma naar Nederland zijn teruggebracht kinderen zijn die vanwege de wijze waarop zij zijn teruggebracht nu psychische problemen ondervinden? Zo ja, wat is de aard en omvang van die problemen? Worden deze kinderen op enigerlei wijze begeleid of gevolgd door bijvoorbeeld de Raad voor de Kinderbescherming, Bureau Jeugdzorg of een andere instantie?

Antwoord 10

Een internationale kinderontvoering is voor een kind een veelal ingrijpende en emotionele gebeurtenis, ook zonder de betrokkenheid van een televisieprogramma of overheidsinstanties. De Centrale autoriteit heeft destijds signalen ontvangen dat in een aantal zaken waarin RTL-Ontvoerd de terugkeer heeft bewerkstelligd, kinderen met problemen zouden kampen. Of deze eventuele problemen in causaal verband staan met de betrokkenheid van RTL-Ontvoerd is door mij niet vast te stellen.